

OSTNÍK

Časopis Klubu kaktusářů v Ostravě

Číslo 424.
Ročník 42.
Listopad 2013

Orostachys malacophylla var. *iwarenge* (Makino) H. Ohba

Z naší činnosti

Dne 7. 10. 2013 mezi nás přijel známý kaktusář z Brna Ing. Jiří Kolařík, aby nám ukázal krásné obrázky kvetoucích kaktusů ze své sbírky i z nalezišť. Po mnoha cestopisných přednáškách z výprav za kaktusy, to bylo zase něco jiného, něco, co jsme tu už dlouho neměli. Prakticky většina rostlin byla v květu nebo alespoň s poupaty. Vše doplnil svými postřehy z nalezišť, ale především svým pěstitelským uměním a zkušenostmi. Kromě kvetoucích opunciovitých kaktusů jako pterokaktusy, maihueniopsisy, maihuenia apod., jsme viděli další zástupce rodů *mamilária*, *echinocereus*, *sklerokaktus*, *glandulikaktus*, *echinomastus* a další nádherné druhy. Většina těchto druhů snáší v zimě nízké teploty, často hluboko pod nulu. Děkujeme moc našemu přednášejícímu a budeme se těšit na další jeho skvělé povídání.

Obrázky našich členů

***Orostachys malacophylla* var. *iwarenge* (Makino) H. Ohba**

Nádherná rostlinka kvetoucí na podzim, zimovzdorná ozdoba našich skalek na zahrádce (viz článek uvnitř Ostrníku, foto KL).

***Gymnocalycium fischerii* var. *suyuquensis* F. Berger**

V roce 2002 popisují Halda, Kupčák, Lukašik & Sladkovský nový druh *Gymnocalycium fischeri*. O rok později popisuje v rakouském časopise *Gymnocalycium* Franz Berger subsp. *suyuquense*, pocházející z provincie San Luis, u kláštera v Suyugue v nadmořské výšce 1550 m. Rostlina pochází ze semen od Fischera (LF 8a), po kterém byl druh popsán. Ve sbírce roste velmi dobře.

***Gymnocalycium gaponii* G. Neuhuber**

Rakouský gymnofil Gert Neuhuber, autor mnoha nových popisů, procestoval několikrát naleziště gymnokalycií s ruským kaktusářem Viktorem Gaponem, takže není divu, že jeden z popisů je uveden po jeho spolucestovateli. Roku 2001 je to *G. gaponii*. Rostlina na obrázku pochází ze semen Jonase Lüthyho (JL 417), rostoucí u Villa Rafael Benegas v Cordobě. Pěstování ve sbírkách nečiní větších potíží při dodržování základních pěstitelských zásad.

***Gymnocalycium eurypleurum* F. Ritter**

Tento druh našel v roce 1963 Friedrich Ritter na úpatí Cerro department Boqueron v severozápadní Paraguay a dal mu polní číslo FR 1178. Rostliny rostou v tvrdé hlinité zemi v křovinách. V roce 1972 zveřejnil popis *Gymnocalycium eurypleurum* Ferdinand Plesník z Olomouce (*eurypleurum* = široká žebra), tento popis je však neplatný, protože nebyl dle požadavků ICBN doložen konzervovaným typem. V roce 1979 jej znovu popisuje v 1. díle *Kakteen Südamerika* 1: 268, F. Ritter. Vyobrazená rostlina pochází z původní sbírky Emila Lukašika, vypěstovaná z importních semen od Odehnala. Rostliny vyžadují teplejší zimování, kdy by teploty neměly klesnout pod 12 °C.

Fotografie na zadní straně Ostrníku zaslal František Frýdl

Z literatury

Kakteen und andere Sukkulente č. 11 / 2010

Titulní stranu zdobí technicky vynikající snímek *Lithops gracilidelineata* na nalezišti v Namibii při Swakopmundu.

Edwina Pfedbachová píše o své cestě roku 2009 do Peru, kde navštívila také Národní park Huarascán. Výstižné snímky krajiny andských velehor s hlubokými údolními a zasněženými vrcholy Cordillera Blanca (= bílé Kordiléry) a naopak sněhuprostý hřeben Cordillera Negra (= černé Kordiléry) doplňuje pohled na majestátní sopku Huarascan (6768 m), která se nám vryla do paměti po neštěstí naší horolezecké výpravy. Je to krajina plná života. Mimo kaktusů zde roste řada bromélií, orchidejí, tilandsií, mučenek, bobovitých lupinusů, žije zde přes sto druhů ptáků, mezi nimi ibisi nebo kolibříci, stáda vikuní, srnců, různé šelmy, zvláště lišky i pumy. Roste zde *Puya reimonii*, největší bromélie, která má až 5 m vysoký a 0,5 m tlustý kmen. Na temeni má hustou růžici tuhých, až 2 m dlouhých a 6 cm širokých listů, které mají na okrajích zahnuté zuby. Stonek květu je až 7 m vysoký, rozvětvený, nese latu žlutozelených květů, majících korunní plátky cca 5 cm dlouhé. Jsou zde také dvě ledovcová jezera, na březích se nachází nejvýše rostoucí stromy rodu *Polylepis*. Na pampě ostrůvkovitě porostlé vysokými travinami lze najít velké exempláře *Matucana haynei*, *Oroya borchersii* i celé polštáře *Austrocyllindropuntia flocosa* (20 snímků).

Rod *Hesperaloea* je ve sbírkách vzácným hostem. Teprve v posledních letech se v nabídce některých zasílatelských firem objevuje *H. parviflora*, o jejímž pěstování v Evropě píše Thomas Bolliger. Rod pochází z USA, kde je zcela zimovzdorný, ale u nás vzhledem k vyšší relativní vlhkosti vzduchu, je jistější na tuto vlastnost nespoléhat. Podobá se jukám a většině agávi, roste pomalu, po odkvětu růžice neuhyne. Starší kusy tvoří velké podzemní rhizomy (oddenky), z nichž vyrůstají další listové růžice. Květní stvol má několik převislých ramen. Jednotlivé květy o délce 2 - 3 cm rostou po celé délce ramen, jejich barva se mění z červené na růžovou až oranžovou. Sprašování cizím pylem (juky, agávi apod.) nebylo úspěšné. Doporučuje kultivovat tento rod v živinami slabě zásobeném, štěrkovém substrátu a v zimě rostliny chránit před deštěm a trvalou vlhkostí (7 snímků).

Ferocactus flavovirens (= žlutozelený) byl prvně popsán již 1841. Kulovité až kuželovité tělo je 30 - 40 cm vysoké při Ø 20 cm. Starší rostliny tvoří až dvoumetrové skupiny, metr vysoké. Má obvykle 13 (11 - 14) ostrých žebér, které pokrývá světle zelená pokožka. Na hranách mají oválné areoly, nesoucí odstávající, žlutohnědé až šedé, jehlovité trny. Z toho je 12 - 20 krajních, jsou o něco světlejší a 4 - 6 středních, spodní je nejdelší (až 8 cm). Květy rostou z nejmladších areol v temeni, jsou oranžovočervené až světle fialové, asi 3,5 cm dlouhé, málo rozevřené. Roste na velkém území Mexika od Tehuacanu až po severní Oaxacu na vápenitém podloží. Pro nevalný vzhled není ve sbírkách častý, roste velmi pomalu a téměř u nás nekvete. Vyžaduje teplejší stanoviště i v zimě než většina jiných kaktusů. Ve stáří od báze korkovatí, odnožuje a vznikají typické polštáře. Zdá se mimořádně choulostivým na přípravky proti hmyzu obsahující fosfor a na náhlé změny teploty (zálivka studenou vodou) či světla. (snímek kvetoucího kaktusu).

Ferocactus pilifer (= nesoucí vlásy), také již dlouho (1848) známý a popsán druh. Mladé exempláře mají tělo kulovité, starší sloupovité o Ø 50 cm a výšce až 3 metry. Pokožka je v růstové oblasti svěže zelená, později šedne a

tmavne. Lehce zanořené temeno kryje hustá žlutobílá vlna. Ostrá žebra (13 - 20 i více) jsou 4 - 5 cm vysoká, nesou později splývající areoly s hnědavou plstí. Barva trnů je červená, žlutá, někdy s červenými skvrnami. Lehce prohnuté šídlovité a vroubkované trny se nezřetelně dělí na krajní 2 - 5, kratší (3 cm) a na střední, postavený do kříže, obvykle ploché, až 5 cm dlouhý. Na okrajích areol jsou navíc asi 4 cm dlouhé štětiny, nebo vlasy. Žluté až červené květy rostou v temeni, jsou až 4 cm dlouhé a 2,5 cm široké, málo rozevřené. Roste v řadě mexických států od severu po jihozápad. Rostliny z nalezišť na severu a výše položených mají bohatší výbavu vlasů. Rostou na břidlicových a vápencových kopcích, ale i na písku v nížinách pod křovím. Je považován ze druh nejsnáze pěstitelný, dobře se množí výsevem. Exempláře o výšce 20 cm u nás již běžně kvetou. Období květu začíná ve skleníku od května. Zimovat na světle, tepleji, ne pod 5 °C. Tento druh má ze všech ferokaktusů nejzářivěji červené trny. Indiáni vyrábí z jeho pupat chutné zeleninové konzervy (cabuches), zralé, kysele chutnající plody se užívají jako citróny (limon de viznaga). Na nalezištích roste spolu s *Fer. echidne*. Přirozeně vzniklé hybridy bývají považovány za variety (*stainesii*, *pilifer*, *flavispinus*). Článek je doplněn snímkem kvetoucí rostliny.

Devět stránek s 15 fotografiemi je věnováno **lithopsům** z centrální a západní části Namibie. Manželé Jaintovi, autoři tohoto článku, popisují výsledky své osmé, 14 dnů trvající cesty, při níž našli 10 nových druhů lithopsů. Případné následovníky upozorňují, že bez pomoci místních farmářů a sběračů se neobejdou. Lithopsy rostou na malých lokalitách a k jejich „objevení“ v době kdy nekvětu je třeba nejen dobrý zrak a zkušenost, ale i velký kus štěstí. Na snímcích jsou představeny tyto sukulenty: *Lithops pseudotruncatella* var. *pseudotruncatella*, var. *riehmerae*, subspec. *volkii*, var. *groendrayensis*, subspec. *dendritica*, *Lithops gracilidelineata* sspec. *gracilidelineata*, var. *waldroniae*, *Lithops rushiorum*, *Lithops gesinae* var. *annae*, *L. karasmontana* subspec. *eberlanzii* a *L. schwantesii* subspec. a var. *schwantesii* a var. *urikosensis*. (Dovolím si kacířskou poznámku: přes velký počet jmen druhů, poddruhů a variet jsou rozdíly mezi uvedenými lithopsy sotva postřehnutelné). Existenci lithopsů ohrožuje několik faktorů, mezi něž patří zejména extrémní změny podnebí v poslední době, poškozování jejich nalezišť budováním nových farem, cest a inženýrských sítí, rostoucím počtem chovaných zvířat hledajících v pustině potravu, ale i sběrem samotných rostlin a jejich semen „milovníky“ těchto rostlin.

Pod jménem „Hvězda z Lorschů“ je za drahý peníz nabízena zajímavá mutace ***Lobivia densispina***, vyznačující se unikátními květy. Jejich žluté okvětní plátky jsou velmi úzké, zašpičatělé a hvězdicovitě rozložené kolem středu květu s početnými prašníky krémové barvy a nazelenalé blizny. Tato rarita pochází z výsevu jednoho zahradníka v německém městečku Lorsch am Rhein. Pravokořenná špatně roste, musí se roubovat, pak bohatě odnožuje a kvete. Semena jsou neklíčivá, množí se jen vegetativně. Autor zdůrazňuje, že pro bohaté kvetení je potřebná dobrá výživa podložky. Tři snímky dokládají zvláštní půvab této mutace.

Doporučené kaktusy a sukulenty: ***Ariocarpus agavoides*** (dříve *Neogomesia*, roste v okolí mexického Jaumave. Drobné tělo o Ø 5 - 8 cm s řepovitým kořenem má fialové květy až 4,5 cm velké. Chránit před úpalem, hrubší, propustný minerální substrát, zimovat v suchu při 8 °C); ***Parodia ottonis* fa. *vencluianus*** (dříve *Notocactus*, je náhodná červeně kvetoucí mutace pojmenovaná po libereckém zahradníkovi panu Venclů. Světlé stanoviště s přistíněním před poledním úpalem, písčité substrát s příměsí humusu, pravidelná zálivka. Ani v zimě nemá zcela vyschnout, teplota 8 - 12 °C); ***Rebutia donaldiana*** (popsána až 1974, nalezena v Bolívii na pohořích 2400 m. Blízká je *R. fiebrigii*, liší se dlouhými červenohnědými

trny. Časté odnožování vyžaduje přesazování do větších nádob. Písčité, nakyslý substrát, výsluní a průvan, chladnější zimování); ***Pterocactus tuberosus*** (zvláštností rodu *Pterocactus* jsou poměrně velká semena s třepenitými okraji. Tenké válcovité a poléhavé tělo během delšího sucha hyne, přežití zajišťuje dlouhý, až 8 cm silný řepovitý kořen. Kultivace v Evropě nejlépe ve slunném, nevytápěném skleníku. Je-li v suchu je mrazuvzdorná, v létě snáší úpal. Růstové období má začátkem jara, zalít, pak jen stříkat); ***Orbea semota* subsp. *orientalis*** (roste na jv. Tanzanie, na skalnatých úbočích ve stínu travin. Minerální substrát, od jara pravidelná zálivka a hnojení. Zimovat nad 10 °C, každý měsíc trochu zalít); ***Huernia praestans*** (roste v Jižní Africe na území Malého Karoo, v kamenitých půdách pod malými keři. Její trsy mají Ø až 30 cm. V době růstu lehký stín, minerální substrát, pravidelná zálivka a přihnojení. V zimě teploty nad 10 °C, při slunných dnech substrát ovlhčit).

MUDr. Vladimír Plesník

Aloe somaliensis

Horský masív severozápadního Somálska je botanicky výjimečný. Roste zde rovněž několik druhů aloí, které můžeme označit jako „komplex *Aloe somaliensis*“. Tento okruh zahrnuje *Aloe somaliensis* var. *somaliensis* Watson, *A. somaliensis* var. *marmorata* G. Reynolds & Bally, *A. hemmingii* G. Reynolds & Bally, *A. jucunda* G. Reynolds a *A. peckii* Bally & Verdoorn. Nejvýhodněji rostoucí *A. peckii* je poměrně snadno odlišitelná podle citrónově žlutých až temně žlutých květů s hnědým středovým proužkem. Růžice je 30 cm široká a kresba na povrchu listu je odlišná od nejbližší příbuzné *A. somaliensis*. Výskyt *A. peckii* je lokalizován v Al Madu severně od města Erigavo. Ostatní zmiňované rostliny rostou v centrální části Golis s pravděpodobným středem výskytu u městečka Sheikh. Nejmenší zástupce, *A. jucunda*, má růžici širokou jen do 10 cm, často však mnohem méně. Epidermis je temně zelená a světlé tečky vynikají na temném podkladu. Květní stvol je vždy nevětvený. *A. jucunda* se vyskytuje v části Gaan Libah, severozápadně od vesnice Ghor a východně od Gerbakele. Byť je *A. jucunda* biochemicky a geneticky extrémně podobná *A. somaliensis*, morfologická diference jasně ukazuje, že v případě *A. jucunda* se jedná tzv. „dobrý taxon“.

Jméno *Aloe somaliensis* včetně popisu poprvé zveřejnil W. Watson roku 1899. Jeho popis se vztahoval na rostliny nalezené paní Edith Cole roku 1895 v Somalilandu. Tyto rostliny a semena byly zaslány do Kew a část z nich byla deponována také v botanické zahradě v Cambridge, odkud se aloe brzy rozšířily do dalších botanických institucí v Evropě. Na začátku 20. století byly pořízeny první fotografie právě těchto rostlin. Při zaslání botanického vzorku do Kew paní Cole neuvedla přesnou lokalitu sběru, proto také později došlo k dohadům, která přírodní populace je identická s typovými rostlinami. Reynolds v práci z roku 1958 chybně uvedl lokalitu blízko města Borama a dále byla uváděna místa jako Hargeisa a Sheikh. Už v roce 1966 Reynolds předpokládá jako nejpravděpodobnější výskyt okolí Sheikh. Každá subpopulace *Aloe somaliensis* má mírně odlišnou kresbu na listech a kupříkladu Berger velmi světlé rostliny označoval „interdum omnino albido-variegata“. V současnosti převládá názor, že typové rostliny pocházely s největší pravděpodobností ze Sheikh passu (Hammar).

Z lokality poblíž horkého městečka Sheikh pochází rovněž varieta *marmorata*, která byla popsána Reynoldsem a Ballym v roce 1964 a která má mít jen neznatelné mramorování na robustních listech a temnou podkladovou barvu pokožky. Varieta *marmorata* má mít také více větvené květenství a delší květní hrozen. Polní průzkum největší známé populace *A. somaliensis* u Sheikhu potvrdil, že se zde vyskytují dospělé rostliny se šířkou růžice od 25 do 75 cm s listy 10 až 35 cm velkými. Pokožka listů je tmně zelená, trávově zelená, světle zelená až téměř bílozelená, tečkování může být nevýrazné i značně bohaté. Některé rostliny tečky zcela postrádaly, zato měly na pokožce jakési mramorování. Ze stejné oblasti, tedy z těsného okolí Sheikhu, by měl pocházet i poslední taxon - *A. hemmingii* G. Reynolds & Bally. Typové rostliny, podle kterých byl proveden popis (Bally 7146), byly později samotným Reynoldsem označeny jako drobné *A. somaliensis*. Také druhá uváděná lokalita (Bally 9661) v okolí Loli Mudeda (asi 13 km severozápadně od Boramy) je dlouho známa a Reynolds ji rovněž deklaruje jako oblast výskytu *A. somaliensis* (1958, 1966). Navíc květenství rostlin z Loli Mudeda je až 4x větvené, což odporuje popisu *A. hemmingii*. Poslední známá lokalita „*A. hemmingii*“ z okolí km 80 na cestě z Hargeisy do Berbery (Hemming 7) opět ukázala rostliny plně odpovídající popisu a variabilitě *A. somaliensis*.

Aloe somaliensis RSTR358

Vzhledem k obrovské variabilitě kresby listů i jejich velikosti, větvení či nevětvení květenství se podobně jako mnoho renomovaných botaniků domnívám, že jména *A. hemmingii* i *A. somaliensis* var. *marmorata* pouze zapadají do okruhu *A. somaliensis* a měla by být uváděna jen jako synonyma k tomuto taxonu.

Roman Štarha – www.aloes.wz.cz

Pěstitelský kalendář na zimu, 6. část

Zimní péče o sbírku kaktusů spočívá v časté kontrole zdravotního stavu rostlin, zda nejsou napadeny škůdci, případně hnilobou. Zjistíme-li tmavší skvrnu na krčku či u paty rostliny, která se začne klonit na stranu nebo při dotyku je nepřírozně vratká, musíme ihned napadenou část odříznout. Řeznou ránu na hlavě rostliny necháme celou zimu volně sušit na vzduchu a pokusíme se o její zakořenění až na jaře. Často se stává, že z hlavy začínají rašit nové kořinky, V případě, že zdravý zbytek lavičky je příliš malý a do jara by mohl zajít úplným vyschnutím, musíme se pokusit o jeho naroubování již v zimě. Buxbaum doporučuje také metodu „falešného roubování“ (Scheinpfropfung), která se užívá v případech, kdy není k dispozici podložka o shodném průměru cévních svazků roubu a podložky. Řezná plocha dobře napité podložky musí být větší. Na ni se položí hlava roubu tak, aby se její cévní svazek aspoň částečně překrýval s cévním svazkem podložky. Zpravidla roub k podložce nepřirote, ale získá z ní aspoň tolik „šťávy“, že přežije do jara. Řezná rána zaschne, vznikne na ní tvrdá rohovitá vrstva, ze které mohou později vyrůst kořeny. Ve druhé polovině zimy jsou kaktusy zvláště náchylné k onemocnění, zejména v oblastech, kde zima trvá dlouho. Pokud však byla kultura kaktusů tvrdá a jsou stále v suchu, přežijí velmi dlouho.

Nesmíme zapomínat na zimní práce. Jde například o obnovu špatně čitelných jmenovek, soupis přírůstků a úbytků ve sbírce a o podobnou administrativu. Kaktusář by přece měl vědět o každém kusu, kdy a kde ho získal, u semenáčků znát rok výsevu, původ semen a řadu dalších potřebných dat. Majitel větší sbírky si proto založí a doplňuje kartotéku svých rostlin, v zimě má na to více času, včetně zpracování stručných poznámek, které zapsal v létě.

Závěr Buxbaumova pěstitelského kalendáře je poměrně stručný. Dnes bychom mohli pro kartotéku, dokumentaci sbírky a pro zachycení historie pěstovaných kaktusů s výhodou využít výpočetní techniku. Nepochybuji o tom, že máme v našem klubu členy, kteří už takto výpočetní techniku používají. Těšíme se, že se s námi podělí o výsledky této práce s počítačem a hlavně že poskytnou všem návod, či aspoň pár rad, jak postupovat bez zbytečných omylů.

A ještě poslední poznámka: Za nejlepší kaktusářský kalendář prací považuji stejnojmennou kapitolu v knize „Pěstování kaktusů“ od Fleischera a Schütze, jejíž 3. upravené znění vydalo roku 1978 Státní zemědělské nakladatelství v Praze. Ten 35letý interval mezi dneškem a dobou vydání knihy je sice patrný v názvech doporučených preparátů, nicméně nají jejich náhradu v současnosti není velký problém (je však v cenách !)

MUDr. Vladimír Plesník

Poznámkový notes 2012 – 3.

KL deník z velkého vandru po Chile a Argentině 1. 1. 2012 – 3. 2. 2012

10. 1. 2012 – úterý

Opět velmi studené ráno v poušti ATACAMA, možná ještě větší kosa než včera. Jakmile však vyleze sluníčko, hned se otepluje. Před 8. hodinou vyrážíme do hor. Bod 034 jsme fotili ve výšce 4650 m., kde rostly pěkné malé skalničky, dva druhy

rodu *Chaetanthera* sp. a kvetoucí *Perezia pupurata*. Vyšplhali jsme až do výšky 4810 m., což bylo nejvyšší místo, které jsme projeli. Bod 036 – NP FLAMENGOS, odbočka z hlavní cesty, pěkné skalní útvary a dvě zajímavé skalničky, které rostou spíše ve štěrku než kolem skal. V 11. hodin se začíná dost oteplovat, výška 4340 m. Na hranici schází ještě 50 km. Fotíme lagunu SALINAS ve výšce 4300 m. Před polednem jsme dorazili na přechod PASO JAMA. V Chile byla silnice R27 asfaltová a stejně pokračovala Ruta 52 v Argentině. Odbavení proběhlo bez problému, do PURMAMARCA je to asi 160 km a stále ve výšce přes 4100 m.

Perezia pupurata, cesta na hranici ze SAN PEDRO DE ATACAMA, před NP LOS FLAMENGOS

U SAQUES jsme pojedli a nafotili první argentinské kaktusy (bod 037), dále zase kvetoucí *Maihueniopsis* (bod 038). Tyto rostou po cestě všude. Za rozsáhlou oblastí SALINAS odbočujeme z hlavní cesty k EL MORENO, kde má být asi 17 km od této vesnice nejsevernější výskyt *Gymnocalycium spegazzinii*. Do vesnice jsme se dostali bez problému po široké prašné cestě, ale za vesnicí už byly cesty po noční bouři zcela neprůjezdné. Cesta byla vymleta metr až metr a půl hlubokými seskoky, kterých bylo několik za sebou a nedaly se vůbec projet. Rostly zde však nádherné opunciovité kaktusy, které kvetly žlutě, oranžově i červeně. Vracíme se zpět na hlavní cestu a zkusíme vjet na zmíněnou lokalitu z druhé strany, situace je však stejná – cesta zcela neprůjezdná. Když se nám nedaří zajet na zmíněnou lokalitu ani na třetí pokus, tak to vzdáváme a pokračujeme v cestě za civilizací.

Airampoia soehrensii se žlutým a červeným květem, KL12-038, EL MORENO

V PURMAMARCA jdeme na pověstné tržiště, je to tu větší, než jsme zde byli posledně, kupuji svetr. Jdeme sníst něco drobného do malého občerstvení, ale nějak dlouho jim to trvá než to přinesou, asi máme velký hlad. Blíží se večer, tradičně hledáme nocleh za tmy, tentokrát za bouřky. Sjíždíme z hlavní cesty na odbočku, kde je vhodné klidné místo. Dlouho sedíme v autě, lije jako z konve a kolem na kopcích létají blesky. Prší asi 3 hodiny, Martin a Petra staví stan, já spím v autě. Můj jednoplášťový stan není přizpůsoben na delší déšť. V noci se obloha vybrala a už byl klid. Na fotoaparátu CASIO se mi nějak automaticky posunul čas o hodinu, vrátím ho ručně zpět.

11. 1. 2012 – středa

Noc v autě se dala noc vydržet, nevím však, jak to může JPR vydržet celou cestu. Ráno vstaneme, koukám kde jsme a vidím, že jsme nocovali pod velkými pakasanami, navíc kolem roste několik druhů kaktusů. Všechny bychom mohli zahrnout pod jeden název *tilcarensis* – *Gymnocalycium*, *Parodia*, *Airamboa* a *Lobivia ferox*. Jedeme dále směr HUMAHUACA, krásnou krajinou. Ve městě jdeme opět do centra na tržiště, které je též dost velké. Kupujeme jen jídlo a fotíme stánky s lidmi. Pestrobarevné zboží místních indiánů je velmi pěkné, ale jak to převést. Vyrážíme na první kaktusy, ale cesta do hor je neprůjezdná. Trochu pojíme, vylézáme na kopce, nic speciálního jsme nenašli. Jedeme na druhou stranu, snad něco najdeme, nejvyšší čas. Za HUMAHUACA roste hned několik pěkných druhů (bod 041).

Parodia maasii, KL012-041, za HUMAHUACA

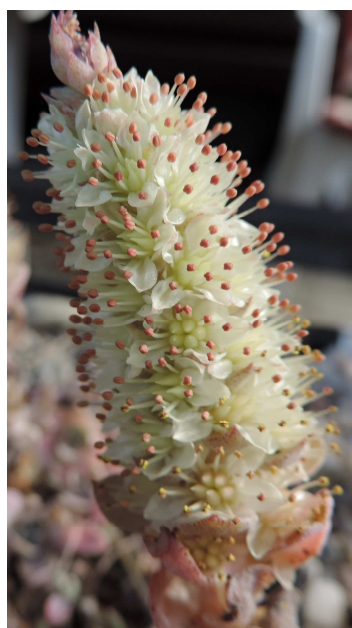
Jedeme na ITURBE a chceme pokračovat dále na IRUYA, bohužel po včerejší bouřce neprojedeme přes řeku a vrátíme se zpět. Zastavujeme za vesnicí ITURBE. Spousta malých kvetoucích skalniček a malých kaktusů (bod 042). O kousek dále je celé pole kvetoucích parodií s červenými květy (bod 042). Pokračujeme dále směr SALTA. Už na začátku cesty se honily nad horami mraky. Brzy začalo pršet a chcalo

celou dobu až do JUJUY, kde jsme nabrali benzín, přikoupili CocaColu na pití a jeli dál na SALTU. Pořád prší. Za SALTU až do CHICOANA byly po cestách záplavy, policajti všechno regulovali, nejhorší to bylo v CERRILOS a EL CARRIL. Často jsme riskovali a projížděli půl metrem vody, která stříkala do stran. Jelikož jsme však jeli po asfaltu, předpokládali jsme, že nezapadneme, horší to bylo v písku či štěrku. Za CHICOANA cesta odbočila směr hory a jeli jsme na CACHI. Musíme najít místo na spaní. Jedeme úzkou cestou s drobnými zatáčkami. Najednou Petra zahlédla značku pro odpočívadlo aut, to se divím, že to v té tmě zahlédla. Pěkné vyvýšené místo u řeky, hned vedle mostu, dobré i na stanování. Opět dost prší, tak si upravuji nocleh v autě, nyní trochu jinak. Tentokrát je to podstatně lepší, sklopené sedadlo do roviny a vyrovnané batohem bylo téměř rovné lůžko i s nataženými nohama. Spalo se dobře, bylo to kousek za městem CHICOANA na odbočce do hor směr CACHI. KL

Podzimní krása

Orostachys malacophylla var. *iwarenge* (Makino) H. Ohba

Na podzim, kdy ze stromů padá listí, sluníčko se objevuje přes den jen nakrátko nebo vůbec, kdy noční teploty často klesají k nule nebo dokonce pod bod mrazu, kdy se příroda pomalu chystá na zimní období, vykvétá ještě několik rostlin. Zvláště přijde-li tzv. „babí léto“, můžeme se ve skleníku kochat druhy kvetoucí na podzim jako ariokarpusy, mesemb. apod. Na zahradě dokvétají některé sukulentní druhy rodů *Sedum*, *Orostachys* a dalších. Právě tyto dva rody jsou si hodně příbuzensky blízké a patří do společné čeledi *Crassulaceae*. Dnes se zastavíme u druhu, který jsem kdysi sehnal jako *Orostachys iwarenge* (Makino) Hara, ale můžete je najít i pod rodovým názvem *Sedum* nebo *Cotyledon*. Dnes je tento druh uváděn jako *Orostachys malacophylla* var. *iwarenge* (Makino) H. Ohba. U pěstitelů skalniček se může u nás objevit několik druhů rodu *Orostachys*, nejčastěji se pěstují *O. spinosa* a *O. malacophylla* var. *iwarenge*. Oba druhy jsou naprosto zimovzdorné a proto i u kaktusářů na zahradě oblíbené.

Květenství a pohled do květu *Orostachys malacophylla* var. *iwarenge*

V době, kdy většina rostlin už odkvetla, vyrazí koncem léta *Orostachys malacophylla* var. *iwarenge* své květenství z malé růžice, podobné echeveriím. Na květním stvolu vyrůstá postupně spoustu malých květů, které rostlinu zcela vyčerpají a ta nakonec zahyne. Květy přetrvávají měsíc i déle. Růžice jsou v době vegetace modrozelené, na podzim až fialově růžové o průměru asi 2,5 cm, vytváří boční odnože na dlouhých stalonech, které zakořeňují a vytvářejí tak celé trsy.

Orostachys malacophylla var. *iwarenge* vyžaduje slunečnou polohu a suché stanoviště, vyhovuje mu dobře propustný a zásaditý substrát. Pochází z východní Asie až po Japonsko. Na závěr si uvedeme seznam všech druhů. KL

***Orostachys* Fisch. - Mém. Soc. Imp. Naturalistes Moscou 2: 270-274 (1809).**

- Orostachys aggregata* (Makino) Hara - Bot. Mag. (Tokyo) xlix. 73. 1935.
Orostachys aliciae (Raym.-Hamet) H.Ohba - J. Fac. Sci. Univ. Tokyo, Bot. 12(4): 160. 1978.
Orostachys aliciae (Raym.-Hamet) H.Ohba var. *komarovii* (Raym.-Hamet) H.Ohba - J. Jap. Bot. 74(1): 61, 1999.
Orostachys boehmeri (Makino) Hara - Bot. Mag. (Tokyo) xlix. 73, in adnot. 1935.
Orostachys cartilaginea Boriss. - Fl. URSS ix. 112, 482, 1939.
Orostachys chanelii A.Berger - Nat. Pflanzenfam., ed. 2 [Engler & Prantl] xviii a. 464, 1930.
Orostachys chlorantha Fisch. - Mém. Soc. Imp. Naturalistes Moscou 2: 274; nom. illeg. 1809.
Orostachys chongsunensis Y.N.Lee - Bull. Korea Pl. Res. 1: 36, 2000.
Orostachys erubescens (Maxim.) Ohwi - Acta Phytotax. Geobot. xi. 249, in obs. 1942.
Orostachys filifera (Nakai) Nakai - J. Jap. Bot. xviii. 215, 1942.
Orostachys fimbriata (Turcz.) A.Berger - Nat. Pflanzenfam., ed. 2 [Engler & Prantl] xviii a. 464, 1930.
Orostachys fimbriata (Turcz.) A.Berger var. *grandiflora* F.Z.Li & X.D.Chen - Bull. Bot. Res., Harbin 9(1): 74, 1989.
Orostachys fimbriata (Turcz.) A.Berger var. *shandongensis* F.Z.Li & X.D.Chen - Bull. Bot. Res., Harbin 9(1): 73, 1989.
Orostachys furusei Ohwi - Bull. Natl. Sci. Mus., Tokyo, n. s. i. No. 1 (No. 34) 6, 1954.
Orostachys genkaiensis Ohwi - J. Jap. Bot. xxxi. 134, 1956.
Orostachys gorovoi Dudkin & S.B.Gontch. - Bot. Zhurn. (Moscow & Leningrad) 86(6): 143, 2001.
Orostachys iwarenge (Makino) Hara - Bot. Mag. (Tokyo) xlix. 73, in adnot. 1935.
Orostachys iwarenge (Makino) Hara var. *boehmeri* (Makino) H.Ohba - J. Jap. Bot. 56(6): 186, 1981.
Orostachys iwarenge (Makino) Hara f. *magna* Y.N.Lee - Bull. Korea Pl. Res. 1: 34, 2000.
Orostachys japonica (Maxim.) A.Berger - Nat. Pflanzenfam., ed. 2 [Engler & Prantl] xviii a. 464, 1930.
Orostachys japonica (Maxim.) A.Berger f. *polycephala* (Makino) H.Ohba - J. Jap. Bot. 56(6): 185, 1981.
Orostachys jiuhuaensis X.H.Guo & X.L.Liu - Bull. Bot. Res., Harbin 11(1): 29, 1991.
Orostachys kanboensis Ohwi - Acta Phytotax. Geobot. xi. 249, 1942.
Orostachys komarovii (Raym.-Hamet) V.V.Byalt - Novosti Sist. Vyssh. Rast. 32: 49, 2000.
Orostachys latielliptica Y.N.Lee - Bull. Korea Pl. Res. 1: 35, 2000.
Orostachys libanotica (L.) Fisch. - Mém. Soc. Imp. Naturalistes Moscou 2: 274, 1809.
Orostachys malacophylla (Pall.) Fisch. - Mém. Soc. Imp. Naturalistes Moscou 2: 274, 1809.
Orostachys malacophylla (Pall.) Fisch. var. *aggregata* (Makino) H.Ohba - J. Jap. Bot. 67(4): 200, 1992.
Orostachys malacophylla (Pall.) Fisch. var. *boehmeri* (Makino) H.Hara - J. Jap. Bot. 60(5): 135, 1985.
Orostachys malacophylla (Pall.) Fisch. var. *iwarenge* (Makino) H.Ohba - J. Jap. Bot. 67(4): 200, 1992.
Orostachys malacophylla (Pall.) Fisch. subsp. *lioutchenngoi* H.Ohba - J. Jap. Bot. 65(7): 198, 1990.
Orostachys malacophylla (Pall.) Fisch. f. *rosea* (Sugaya) H.Ohba - J. Jap. Bot. 56(6): 185, 1981.
Orostachys margaritifolia Y.N.Lee - Bull. Korea Pl. Res. 1: 36, 2000.
Orostachys maximowiczii V.V.Byalt - Novosti Sist. Vyssh. Rast. 32: 44, 2000.
Orostachys minuta (Kom.) A.Berger - Nat. Pflanzenfam., ed. 2 [Engler & Prantl] xviii a. 464, 1930.
Orostachys minuta (Kom.) A.Berger f. *alba* Y.N.Lee - Fl. Korea 1158, without type. 1996.
Orostachys paradoxa (A.P.Khokhr. & Vorosch.) Czerep. - Vasc. Pl. Russia & Adj. States (former USSR) 193, 1995.
Orostachys polycephala (Makino) Hara - Bot. Mag. (Tokyo) xlix. 73, in adnot. 1935.
Orostachys ramosa Y.N.Lee - Bull. Korea Pl. Res. 1: 35, 2000.
Orostachys ramosissima (Maxim.) V.V.Byalt - in Problemi Botaniki n rubeshe 20/21 vekov 167, 1998.

Orostachys ramosissima (Maxim.) V.V.Byalt - cf. Repert. Pl. Succ. (I.O.S.) 50: 18 (1999 publ. 2000), 1998.
Orostachys rosea (Less.) A.Berger - Nat. Pflanzenfam., ed. 2 [Engler & Prantl] xviii a. 464, 1930.
Orostachys saxatilis (Nakai) Nakai - J. Jap. Bot. xviii. 215, 1942.
Orostachys schoenlandii (Raym.-Hamet) H.Ohba - J. Fac. Sci. Univ. Tokyo, Bot. 12(4): 160, 1978.
Orostachys serrata Sweet - Hort. Brit. [Sweet], ed. 2. 225, 1830.
Orostachys sikokiana (Makino) Ohwi - Fl. Jap. [Ohwi] 585 (1953), sine ref.; Ohwi in Bull. Nat. Sci. Mus., Tokyo, No. 33, 73, 1953.
Orostachys sikokiana (Makino) Ohwi - Fl. Jap. [Ohwi] 585, 1953.
Orostachys spinosa Sweet - Hort. Brit. [Sweet], ed. 2. 225, 1830.
Orostachys spinosa (L.) A.Berger - Nat. Pflanzenfam., ed. 2 [Engler & Prantl] xviii a. 464, 1930.
Orostachys stenostachya (Fröd.) H.Ohba - J. Fac. Sci. Univ. Tokyo, Bot. 12(4): 162, 1978.
Orostachys stenostachya var. *integrifolia* (S.H.Fu) V.V.Byalt - Novosti Sist. Vyssh. Rast. 32: 49, 2000.
Orostachys stenostachya var. *lepidotricha* (K.T.Fu) V.V.Byalt - Novosti Sist. Vyssh. Rast. 32: 50, 2000.
Orostachys thyrsiflora Fisch. - Mém. Soc. Imp. Naturalistes Moscou 2: 274, 1809.
Orostachys thyrsiflora Fisch. var. *rosea* (Less.) V.V.Byalt - Novosti Sist. Vyssh. Rast. 32: 46, 2000.
Orostachys umbilicus Hort.Monac. ex Schrank & Mart. - Hort. Reg. Monac. 132, 1829; cf. D.J. Mabberley in Taxon, 33(3): 443, 1984.
Orostachys vyschinii Bezd. - Sosud. Rast. Sovet. Dal'nego Vostoka 7: 232, 1995.

Naši jubilanti

Poznááte chlapečka na první fotografii? Věřte nebo nevěřte, ale je to náš současný prezident SČSPKS. Podívejte se i na další zlomové fotografie ze života **Ing. Jaroslava Vícha**, který v listopadu slaví 65. narozeniny. Když jsme u těch otázek, uhodnete, který snímek je z poslední doby? Ano, ten kde se tváří nejvážněji. Je to fotografie z předávání ceny Zlatý Alberto v roce 2013 v Chrudimi.

Už jako student se stává členem v Ostravské kaktusářské organizace, kde zůstává několik dalších let v době, kdy pracoval v Ostravě. Následně přechází do Opavského kroužku, kde se stal jeho předsedou. Po rozpadu Opavského kroužku se stává znovu členem Klubu kaktusářů v Ostravě. Řadu let pracuje ve výboru SČSPKS, kde byl na Valné hromadě ve Zlíně roku 2008 zvolen do čela naší kaktusářské Společnosti. Jeho oblíbeným rodem jsou notokaktusy, avšak pěstuje i další kaktusové rody. Svě zkušenosti jak v pěstování, ale i kaktusářské historii, uplatňuje v publikování článků v různých časopisech, především Minimusu apod. Splnil se mu i sen, podívat se za kaktusy na jejich přirozené stanoviště. A kde jinde se podívat, než tam, kde rostou notokaktusy. Procestoval např. Uruguay, jižní Brazílii či Argentinu, někde byl dokonce vícekrát. Další cesty určitě ještě plánuje a tak přejeme našemu jubilantu do dalších let, aby se mu všechna přání splnila, hlavně aby mu sloužilo zdravíčko, měl hodně štěstíčka, pohody a radosti se svou rodinou a milovanými kaktusy.

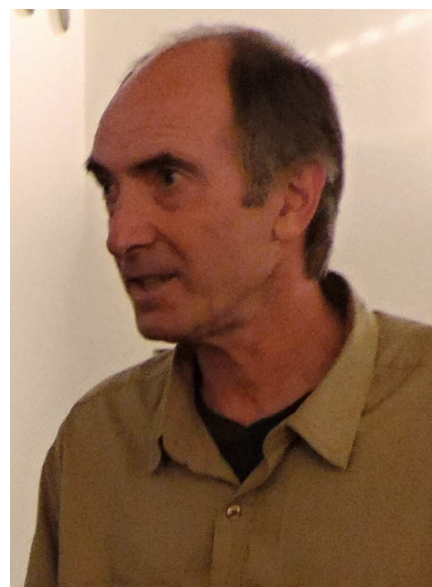
Jaroslav Vích – jak šel žít

vlevo: Ing. Jaroslav Vích – Chrudim 2013, vpravo: na zájezdě ve sbírce Petra Miškeřika z Břeclavi

Symposium v Brně

V sobotu 12. 10. 2013 proběhlo v Brně prakticky poslední setkání kaktusářů v letošním roce. Už několik posledních let probíhá setkání v místní části Lišeň, což pro účastníky, kteří přijíždějí od Olomouce je velmi výhodné, neboť nemusí prakticky vůbec vjíždět do centra města. Tentokrát na programu byly čtyři přednášky: Tomáš Kulhánek - nejkrásnější lokality gymen, Oldřich Fencel - poušť Chihuahua, Jan Gratis - kaudiciformní sukulenty v našich sbírkách a Stanislav Stuchlík - rod *Notocactus* 2. část. Setkání se zúčastnilo spoustu účastníků z celé republiky i ze Slovenska, bohužel z Ostravska jsme byli jen dva. Přednáška Oldřicha Fencela byla trochu netradiční, v první části přednesl všechny přírodní vlivy působící v Mexiku od historie, geologie, klimatologie, vliv mořských proudů a další. Vše doplnil pěknými animacemi. V druhé části spustil video, kde vše doplnil vyskytujícími se kaktusy v oblasti pouště Chihuahua. Po přednášce si mohli zájemci promítnuté DVD za slušnou cenu zakoupit. Plodná diskuze v době polední přestávky a po skončení jen doplnila příjemné setkání se známými pěstiteli a kamarády.

Posezení s brněnským pěstitel Janem Haraštou a tahák sympozia, přednášející Oldřich Fencel

Dva brněňští přednášející - Ing. Tomáš Kulhánek a Ing. Stanislav Stuchlík

Nabídka, poptávka

Ceny starších ročníků časopisu Kaktusy a Speciálů:

ČASOPISY KAKTUSY rok 1990, 1991, 1992, 1994, 2001	20 Kč
(vždy včetně speciálů) rok 1998, 1999, 2000, 2002	80 Kč
rok 2003, 2004, 2006, 2007	100 Kč
rok 2011, 2012, 2013	150 Kč
ostatní ročníky	vyprodány

SPECIÁLY ČESKY

Euphorbie 98/1, Eriocactus 98/2, Mexiko – počasí 01/1, Ariocarpus 02/2, Chile 03/2, Opuntie 04/2, Ferocactus 05/1, Lophophora 05/2, Madagaskar 06/1, Vánoční kaktus 06/2, Gymno spegazinii 06/3, Netřesky 07/1, Sokorta 07/2, Pediocactus 07/3	vše 10 Kč/ks
Rinconensis 08/2, Parky USA 08/3, Bolívie 09/1, Sklerocactus 09/2, Baja California 09/3, Rio Grande de Sol Noto 10/1	vše 20 Kč/ks
Agave utahensis 10/2, CD Echeverie 10/3, Austrálie 11/1, Rebutie 11/2, Sulcorebutie 12/1, Vitaceae 12/2, Melo Kuba 13/1, Angola 13/2.....	vše 30 Kč/ks

CIZOJAZYČNÉ SPECIÁLY

německy

Weingartie 00/1, Übelmanie 00/2, Chile 03/2, Frailea 04/1, Ferocactus 05/1, Madagaskar 06/1, Gymno spegazinii 06/3	vše 20 Kč/ks
Netřesky 07/1, Pediocactus 07/3, Rinconensis 08/2, Parky USA 08/3, Bolívie 09/1, Sklerocactus 09/2, Baja California 09/3, Rio Grande de Sol Noto 10/1	vše 30 Kč/ks
Rebutie žluté 11/2, Melo Kuba 13/1, Angola 13/2	vše 50 Kč/ks

anglicky

Brazílie 03/1, Opuntie 04/2, Netřesky 07/1.....	vše 20 Kč/ks
Pediocactus 07/3, Rinconensis 08/2, Sklerocactus 09/2	vše 30 Kč/ks
Agave utahensis 10/2, Angola 13/2.....	vše 50 Kč/ks

Poštovné a balné 60–100 Kč podle váhy zásilky. Objednávky na adrese:

Ing. Ivan Běťák, Pod Lesem 27, 143 00 Praha 412 nebo e-mail: betak@volny.cz

OSTNÍK – listopad 2013 142

Informace

- 6. 1. 2014 – přednáška: Ing. Miroslav Halfar z Frýdku-Místku - rod *Discocactus*
- 3. 2. 2014 – výroční schůze, přednáška: Ing. Tomáš Kulhánek z Brna - nejkrásnější lokality gymnokalycií
- 3. 3. 2014 – Ing. Michal Rec, předseda KK Olomouc - ze své sbírky

- Schůzky pěstitelů kaktusů a jiných sukulentů s promítáním obrázků a přednáškou se konají **každé první pondělí v měsíci** (mimo letních prázdnin) v 17. hodin, ve **Stanici přírodovědců v Ostravě-Porubě** (Čkalovova ulice, u zimního stadionu). Přijďte mezi nás.
- Aktualizované informace najdete na internetových stránkách Klubu: **www.pavko.cz/kko**
- Informace na naše www stránky zasílejte administrátorovi na e-mail: **klouda@iol.cz**
- Osobní stránky Lumíra Krále, kde najdete také aktualizované informace o činnosti našeho kaktusářského Klubu: **www.lumirkral.webnode.cz**
- Informace týkající se činnosti Klubu kaktusářů v Ostravě i příspěvky do Ostníku zasílejte na adresu předsedy: **lumir.kral@seznam.cz**

Důležité upozornění !!!

!!! **POZOR ZMĚNA !!!** Mikulášská schůzka proběhne v **pátek 13.12. 2013**, v 16. hodin, tradičně v restauraci Oáza (konečná tramvajová zastávka Vřesinská, směr koupaliště) s přednáškou **Ivo Židka ze Staříče** – o poslední cestě po Madagaskaru.

Jelikož součástí této schůzky je i Mikulášská nadílka, prosíme aby pěstitelé přinesli své přebytky připravené v pytlících a potěšili tak své kamarády pěknými dárky. Losování zabírá spoustu času, proto je začátek schůzky už od 16. hodin, účastníky schůzky určitě potěší občerstvení v podobě vynikajícího gulášku apod. Po přednášce si mohou kamarádi ještě posedět a povykládat o svých pěstitelských úspěších či plánech do dalších let. Toto poslední posezení v roce se už stává tradicí a jsme rádi, že přijíždějí i hosté z jiných Klubů, z kterými si můžeme při této příležitosti povykládat.

Adresy autorů:

Ing. Běťák Ivan, e-mail: betak@volny.cz

Král Lumír, e-mail: lumir.kral@seznam.cz

MUDr. Plesník Vladimír, e-mail: vplesnik@volny.cz

OBSAH – LISTOPAD 2013

Z naší činnosti	130	Podzimní krása	138
Obrázky našich členů	130	Naši jubilanti	140
Z literatury	131	Symposium v Brně	141
<i>Aloe somaliensis</i>	133	Nabídka, poptávka	142
Pěstitelský kalendář na zimu, 6. část	135	Informace	143
Poznámkový notes 2012 – 3.	135	Důležité upozornění !	143

OSTNÍK

Vydavatel: Klub kaktusářů v Ostravě, listopad 2013

Šéfredaktor: Lumír Král, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 605058070.

Objednávky a distribuce: Ing. Skoumal Vladimír, M.Bayera 6038, 708 00 O.-Poruba, mobil: 724137021

Vlevo: *Gymnocalycium fischerii* var. *suyuguensis*, LF 8a, Suyugue, Nuevo, San Luis, 1550 m
Vpravo: *Gymnocalycium gaponii*, JL 417, Villa Rafael Benegas, Cordoba

Gymnocalycium eurypleurum, ze sbírky Lukašíka 2006